

ชื่อวิทยานิพนธ์	:	ความเปลี่ยนแปลงทางเขวณอารมณ์ของผู้เข้าปฏิบัติธรรม ตามแนวสติปัฏฐาน ๔ สายพอง ยุบ
ชื่อผู้วิจัย	:	นางอลิสรา นาควัชร
ปริญญา	:	พุทธศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชาพระพุทธศาสนา)
คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์	:	พระมหาทวิ มหาปณฺญ (ละลง), ผศ.ดร. ป.ธ.๙, พธ.บ. (ปรัชญา) ศน.ม. (พุทธศาสนศึกษา), M.Phill, Ph.D. (Buddhist Studies) พลโท.ดร. วีระ วงศ์สรรค์, กศ.บ. (เกียรตินิยม) น.บ., วท.บ. ศศ.ม., กศ.ด.
วันสำเร็จการศึกษา	:	๒๔ มีนาคม ๒๕๕๘

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์นี้มีวัตถุประสงค์ดังนี้ คือ (๑) เพื่อศึกษาสติปัฏฐาน ๔ ที่ปรากฏในคัมภีร์พระพุทธศาสนา (๒) เพื่อศึกษาความเปลี่ยนแปลงทางเขวณอารมณ์ของผู้เข้าปฏิบัติธรรมตามแนวสติปัฏฐาน ๔ สายพอง ยุบ งานชิ้นนี้เป็นการวิจัยเชิงเอกสาร (Document Research) และเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยมุ่งศึกษาสติปัฏฐาน ๔ ที่ปรากฏในคัมภีร์พระพุทธศาสนา และความเปลี่ยนแปลงทางเขวณอารมณ์ของผู้ปฏิบัติธรรมตามแนวสติปัฏฐาน ๔ สายพอง ยุบ

ผลการวิจัยพบว่าผู้ที่มีเขวณอารมณ์ที่ดีจะมีลักษณะเป็นผู้ที่มีความสุข และประสบผลสำเร็จในชีวิตสูง ส่วนเขวณอารมณ์ในทัศนะของพระพุทธศาสนานั้นได้มีการกล่าวถึงลักษณะของบุคคลที่ใกล้เคียงกับผู้ที่มีเขวณอารมณ์ที่ดีว่าเป็นผู้ที่มีจิตที่ได้รับการพัฒนาแล้ว และเป็นผู้ที่มีจิตอันเป็นกุศล

ผลของการศึกษาเรื่องความเปลี่ยนแปลงทางเขวณอารมณ์ของผู้เข้าปฏิบัติธรรมตามแนวสติปัฏฐาน ๔ สายพอง ยุบ พบว่า การปฏิบัติธรรมตามหลักสติปัฏฐาน ๔ ส่งผลให้เกิดคุณลักษณะ ๔ ประการคือ มีการพัฒนากาย พุทธิกรรม จิต และปัญญา ซึ่งเป็นการพัฒนาทั้งด้านเขวณอารมณ์ และพัฒนาด้านปัญญาไปด้วย อย่างไรก็ตามทางพระพุทธศาสนาเน้นการพัฒนาจิตเป็นอันดับต้น โดยการพัฒนากาย และพุทธิกรรมเป็นการพัฒนาทางด้านสังคัม ก่อให้เกิดเขวณอารมณ์ทางด้านดี การพัฒนาปัญญา ก่อให้เกิดความฉลาดทางอารมณ์ด้านเก่ง การพัฒนาจิต เป็นการพัฒนาทางอารมณ์ ซึ่งก่อให้เกิดเขวณอารมณ์ทางด้านสุข

จากการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติพบว่าหลังการปฏิบัติธรรมคะแนนความเปลี่ยนแปลงทางเชาวน์อารมณ์ได้เพิ่มขึ้นไปทางด้านบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่าการปฏิบัติธรรมตามแนวสติปัฏฐาน ๔ สายพอง ยุบ สามารถนำมาใช้เพิ่มระดับเชาวน์ปัญญาได้ การปฏิบัติธรรมตามแนวสติปัฏฐาน ๔ สายพอง ยุบ สามารถก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงทางด้านเชาวน์อารมณ์ได้ทั้งด้าน ดี เก่ง และสุข อันเป็นความปรารถนาของบุคคล

สรุปได้ว่าดังที่ได้กล่าวมานี้เป็นการแสดงให้เห็นถึงประโยชน์ คุณค่า และความไม่ล้าสมัยของการเจริญสติปัฏฐาน ๔ หรือ วิปัสสนากัมมัฏฐาน ซึ่งมีมาในพระพุทธศาสนา ส่วนชาวตะวันตกมีความสามารถและเชี่ยวชาญในการแสวงหาความรู้ ศึกษาวิจัย การจดบันทึก และเผยแพร่อย่างเป็นระบบ รวมทั้งพัฒนากระบวนการไปอย่างมากรวมทั้งเรื่องที่เกี่ยวข้องกับเชาวน์ปัญญา ดังนั้นหากหลอมรวมองค์ความรู้ทั้งสองวัฒนธรรมเข้าด้วยกันย่อมได้ผลสัมฤทธิ์เป็นที่น่าพอใจ และเป็นประโยชน์ต่อมวลมนุษยชาติ นั่นคือความหวังของผู้วิจัย